

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
fax 3337 3330
euopl@folketinget.dk
www.eu-oplysningen.dk

NR. 2

DECEMBER 2007

Europa-Parlamentet

Den direkte valgte institution i EU

Europa-Parlamentet er en af EU's fem faste institutioner. Hver institution har sin egen rolle og sit særlige virke. Europa-Parlamentet er den institution, som huser de direkte valgte politikere fra alle medlemslandene i EU.

Lidt historie

I begyndelsen (1952) blev Europa-Parlamentet kaldt den parlamentariske forsamling. I 1962 blev det besluttet at ændre forsamlingsnavn til Europa-Parlamentet.

I 1952 havde den parlamentariske forsamling kun 78 medlemmer, men det tal er steget gradvist op gennem historien. Frem til 1979 var medlemmerne af Europa-Parlamentet udvalgte medlemmer fra de nationale parlamenter. Det vil sige, at de ikke var direkte valgt. Dengang var Europa-Parlamentets magt også meget begrænset. Kun på få lovgivningsområder blev Europa-Parlamentet hørt.

Det første direkte valg til Europa-Parlamentet fandt sted i juni 1979. Siden hen har Europa-Parlamentet også fået indflydelse på flere og flere politikområder i EU.

Medlem af Parlamentet

I dag er der 785 medlemmer af Europa-Parlamentet, hvoraf de 14 kommer fra Danmark. I Danmark er det traditionelt de større partier (Socialdemokraterne, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre) og JuniBevægelsen og Folkebevægelsen mod EU, som er repræsenteret i Europa-Parlamentet.

De største lande har flest medlemmer, men de mindste lande er bedst repræsenteret pr. vælger.

... VIDSTE DU?

At et dansk medlem af Europa-Parlamentet repræsenterer cirka 388.000 borgere, hvor en tysk europaparlamentariker repræsenterer cirka 833.000 borgere.

... VIDSTE DU?

At Europa-Parlamentets driftsbudget er cirka 1,1 pct. af EU's samlede budget. Det svarer til cirka 20 danske kroner pr. indbygger i EU pr. år.

... VIDSTE DU?

At Europa-Parlamentet er den eneste internationale forsamling i verden, hvor medlemmerne er valgt ved direkte valg.

REGNSKABET IKKE GODKENDT

Ved årsskiftet 1998/1999 nægtede Europa-Parlamentet at godkende regnskabet for 1996 på grund af påståede fejl og forsømmelser. Blandt andre den tidligere kommissær Edith Cresson blev beskyldt for nepotisme og vennetjenester med EU's midler. Hele miséren førte til Europa-Kommissionens fælles afgang i marts 1999 efter en kritisk rapport fra en ekspertgruppe.

LISSABON-TRAKTATEN

Med den nye traktat er der lagt op til, at Europa-Parlamentet bliver medlovgiver på næsten 50 yderligere områder eksempelvis retspolitikken. Parlamentet får også større indflydelse på EU's budget og på udnævnelse af Kommissionens formand.

Der er valg til Europa-Parlamentet hvert femte år. Valgene er direkte. Det betyder, at det er vælgerne i de enkelte medlemslande, der afgør, hvilke personer der skal repræsentere deres land i Europa-Parlamentet.

Fremgangsmåden for direkte valg er ens i alle EU-lande. Men landene har forskellige traditioner for, på hvilken ugedag de afholder valg. Derfor afholdes valg til Europa-Parlamentet ikke den samme dag i alle medlemslande, men inden for en periode af 4 dage.

Valgdeltagelsen plejer at være omkring 50 pct. i gennemsnit i EU, hvilket er 30–35 procentpoint under valgdeltagelsen ved et dansk folketingsvalg.

Europa-Parlamentets opgaver

Europa-Parlamentet har en række vitt forskellige opgaver. Lige fra direkte deltagelse i lovgivningsprocessen til kontrol og overvågning af de øvrige EU-institutioner som Europa-Kommissionen og Rådet.

Europa-Parlamentet har konkrete beføjelser på tre områder i EU:

Lovgivning

Med Amsterdam-traktaten og Nice-traktaten har Europa-Parlamentet fået større indflydelse på en større andel af EU-lovgivningen. Det skyldes, at den såkaldte fælles beslutningsprocedure er blevet udvidet til at gælde stadig flere områder. I den beslutningsprocedure skal Europa-Parlamentet og Rådet være enige, før der kan vedtages en ny retsakt.

Den fælles beslutningsprocedure bruges for eksempel på miljø-, transport-, beskæftigelsesområdet og på det industripolitiske område.

Budget

Hvert år skal Europa-Parlamentet vedtage det kommende års EU-budget. Vedtagelsen sker normalt i december måned typisk efter et tovtrækkeri med medlemslandenes finansministre. To gange, i 1979 og 1984, har Europa-Parlamentet forkastet EU-budgettet på grund af uenighed med Ministerrådet om, hvordan udgifterne skulle fordeles. EU-budgettet for 2006 var på 121,2 mia. Euro, svarende til 904 mia. kr.

Europa-Parlamentet skal også årligt tage stilling til, om det vil godkende det forrige års regnskab. Det er forholdsvis sjældent, at regnskabet ikke godkendes, men det sker.

Demokratisk kontrol

Europa-Parlamentets hovedopgave er at udøve demokratisk kontrol med de beslutninger, som træffes i EU. Europa-Parlamentets kontrolmuligheder er størst over for Europa-Kommissionen.

Europa-Parlamentet kan for eksempel vedtage et mistillidsvotum til Europa-Kommissionen, men det kræver et flertal på 2/3 af de afgivne stemmer, og mindst 393 ud af de i alt 785 parlamentarikere skal stemme for. Europa-Parlamentet har endnu ikke vedtaget et egentligt mistillidsvotum til Kommissionen.

Europa-Parlamentet har også indflydelse på sammensætningen af Kommissionen. I 2004 var Europa-Parlamentet meget kritisk over for den nye Kommission under ledelse af José Manuel Barroso. Barroso valgte at trække sit forslag til en ny Kommission tilbage, før det kom til en afstemning i Europa-Parlamentet. Selvom Europa-Parlamentet altså ikke formelt forkastede den nye Kommission, fik Europa-Parlamentet alligevel stor indflydelse på Kommissionens sammensætning.

Parlamentets kontrolmuligheder er mindre over for Rådet, selvom de seneste traktater som nævnt har øget antallet af politikområder med fælles beslutningsprocedure. Europa-Parlamentet har for eksempel ingen formel indflydelse på den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) og samarbejdet om retspolitik og politi, men bliver dog hørt. Når der er tale om mellemstatsligt samarbejde, ligger den demokratiske kontrol hos de nationale parlamenter.

Tre arbejdspladser

Europa-Parlamentet har til huse tre forskellige steder i tre forskellige lande. En uge hver måned mødes medlemmerne af Europa-Parlamentet i Strasbourg. Her afholdes møder, hvor hele parlamentet er samlet. I to uger hver måned mødes medlemmerne af Europa-Parlamentet i 20 faste udvalg. Udvalgmøderne foregår i Bruxelles. De bruges til at forberede Europa-Parlamentets samlinger ved at udarbejde betænkninger, beslutningsforslag og forespørgsler. Udvalgmøderne er offentlige, og udvalgene kan også afholde offentlige høringer. Endelig bruger medlemmerne af Europa-Parlamentet en uge om måneden på at holde møder i deres politiske grupper. Gruppemøderne afholdes også i Bruxelles. Circa halvdelen af Europa-Parlamentets samlede administration (ialt 5500 medarbejdere) ligger i Luxembourg.